ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **Darren, s.r.o.**, se sídlem U Elektrárny 306, Opatovice nad Labem, zast. JUDr. Ervínem Perthenem, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, pracoviště Hradec Králové**, se sídlem Slezská 839, Hradec Králové, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 30. 12. 2010, č. j. 52 Ad 11/2010 - 332,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 30. 12. 2010, č. j. 52 Ad 11/2010 - 332, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobkyně dne 27. 11. 2008 požádala Okresní správu sociálního zabezpečení Pardubice o vrácení přeplatku na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „pojistné“) za měsíce červen, červenec a srpen 2005. Tuto žádost odůvodnila tím, že smlouva o prodeji podniku uzavřená mezi ní a správcem konkursní podstaty úpadce VITKA Brněnec a.s. je neplatná, 35 zaměstnanců této společnosti se tak nestalo jejími zaměstnanci, nikdy ani u ní fakticky nepracovali a přehledy o výši pojistného a vyplacených dávkách (dále jen „přehledy“) za uvedené měsíce vypracované a odevzdané okresní správě sociálního zabezpečení E. F. je nutné považovat za její neoprávněnou soukromou aktivitu.

Okresní správa sociálního zabezpečení Pardubice rozhodnutím ze dne 28. 8. 2009, č. j. 46005/110-9012-27.11.2008-26779/1/KD/3, podle § 17 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 589/1992 Sb.“), žádosti žalobkyně o vrácení přeplatku na pojistném nevyhověla.

Žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 3. 2010, č. j. 46091/010-9012-13.1.2010-2066-2-TL, podle § 90 odst. 5 správního řádu zamítla odvolání žalobkyně a uvedené rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdila. V odůvodnění rozhodnutí o odvolání žalovaná uvedla, že žalobkyně sporné zaměstnance odměňovala, jejich příjmy zaúčtovala, odvedla z nich pojistné a těmto zaměstnancům uhradila mzdy vyúčtované na výplatních lístcích ze svého účtu. Je tedy zřejmé, že zaměstnanci, kteří byli ke dni 1. 6. 2005 převedeni ze společnosti VITKA Brněnec a.s., vykonávali pro žalobkyni práci a jednalo se tedy o její zaměstnance. Jelikož částky odpovídající rozdílu mezi pojistným a vyplacenými dávkami uvedenými v přehledech za červen, červenec a srpen 2005 žalobkyně uhradila, je zřejmé, že neměla pochybnosti o podkladech předkládaných E. F. Problematika platnosti smlouvy o prodeji podniku nemá vliv na výsledek řízení o žádosti o vrácení přeplatku na pojistném, neboť je rozhodující, že zaměstnanci pro žalobkyni práci fakticky vykonávali. K otázce neplatnosti smlouvy o prodeji podniku je dále nutné poukázat na to, že podle dohody o narovnání se žalobkyně vzdala nároku na úhradu mezd zaměstnancům úpadce provedenou od 1. 6. 2005 do 16. 9. 2005, z čehož lze usuzovat, že v uvedeném období uhrazovala mzdy a zaměstnanci byli účastni nemocenského pojištění na základě zaměstnání vykonávaného u ní. Konečně v rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 30. 7. 2008, č. j. 8 C 97/2006 - 811, který byl vydán v právní věci o zaplacení částky 1 843 243 Kč s přísl., a který se týkal 163 zaměstnanců převedených ke dni 1. 6. 2005 z žalobkyně na společnost ANIDOR s.r.o., se uvádí, že žadatelům o náhradu mzdy vznikl v rozhodném období od června do září 2005 faktický pracovní poměr nikoliv k žalobkyni, nýbrž právě ke společnosti ANIDOR s.r.o. Tento rozsudek neřešil otázku pracovněprávních vztahů zaměstnanců, kteří přešli ke dni 1. 6. 2005 na základě smlouvy o prodeji podniku ze společnosti VITKA Brněnec a.s. na žalobkyni a vykonávali pro ni práci, za kterou byli odměňováni. Nicméně vzhledem k tomu, že okresní soud nezpochybnil tento převod 163 zaměstnanců z žalobkyně na společnost ANIDOR s.r.o. ke dni 1. 6. 2005, tak nelze zpochybnit ani předchozí převod 35 zaměstnanců ze společnosti VITKA Brněnec a.s. na žalobkyni.

V řízení o žalobě proti tomuto rozhodnutí o odvolání žalobkyně namítla, že do přehledů za období červen, červenec a srpen 2005 byly nesprávně zařazeny osoby, které nebyly jejími zaměstnanci. Jakožto kupující totiž uzavřela dne 1. 6. 2005 s prodávajícím správcem konkursní podstaty VITKA Brněnec a.s. smlouvu o prodeji podniku, která byla od počátku neplatná, neboť z podniku byly vyloučeny některé věci či práva, jichž se převod netýkal. Smlouva o prodeji podniku tedy nezpůsobila žádné právní účinky a na jejím základě nedošlo ani k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů zaměstnanců společnosti VITKA Brněnec a.s. na ni. K témuž závěru ostatně dospěl také Okresní soud v Pardubicích v rozsudku ze dne 30. 7. 2008, č. j. 8 C 97/2006 - 811. Dne 19. 12. 2007 byla mezi ní a novým správcem konkursní podstaty VITKA Brněněc a.s. uzavřena dohoda o narovnání, v níž bylo stvrzeno, že pracovněprávní vztahy zaměstnanců této společnosti na ni nepřešly a závazek k úhradě mzdových nároků je tak závazkem konkursní podstaty. Skutečnost, že se svých nároků vůči konkursní podstatně vzdala, přitom nemá na její nárok na vrácení přeplatku na pojistném žádný vliv. Otázkou platnosti smlouvy o prodeji podniku se však žalovaná nezabývala. Dále přehledy byly sestaveny

nesprávně a nebyly schváleny osobou oprávněnou za ni jednat. E. F., která je okresní správě sociálního zabezpečení předávala, totiž nebyla zmocněna k jednání za ni ve věcech pojistného. Žalovaná měla tedy oprávnění E. F. prověřit a ne vycházet z oprávněnosti jejího jednání a dovodit, že částky uvedené v přehledech byly uhrazeny a tudíž odpovídají skutečnosti. Faktický pracovní poměr vzniká jen tehdy, pokud nějaká fyzická osoba začne pro někoho pracovat. Pouhé účtování o mzdě nebo zaplacení pojistného tedy faktický pracovní poměr nemůže založit. V dané věci přitom žádný z původních zaměstnanců VITKA Brněnec a.s. pro ni nezačal fakticky pracovat a nevykonával pro ni žádnou práci, takže faktický pracovní poměr nemohl vzniknout.

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 30. 12. 2010, č. j. 52 Ad 11/2010 - 332, rozhodnutí žalované o odvolání i jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V odůvodnění tohoto rozsudku soud uvedl, že se žalovaná odmítla zabývat otázkou platnosti smlouvy o prodeji podniku, neboť podle ní byl rozhodující faktický výkon práce pro žalobkyni, který byl prokázán, neboť ta v rozhodném období zaměstnance odměňovala, odvedla za ně pojistné a uhradila jim na výplatních páskách vyúčtované mzdy. Takový postup je však chybný. S ohledem na § 3 odst. 1 písm. c) bodu 1 zákona č. 589/1992 Sb. měla totiž žalovaná v první řadě postavit najisto, zda mezi žalobkyní a danými zaměstnanci vznikl pracovní poměr. Teprve pokud by dospěla k závěru, že nikoli, měla svá další zjištění směřovat k zodpovězení otázky, zda nevznikl faktický pracovní poměr, tedy zda mezi žalobkyní a 35 předchozími zaměstnanci VITKA Brněnec a.s. nedošlo ke vzniku takových vztahů, které obsahově odpovídaly pracovnímu poměru. Pominutí otázky platnosti smlouvy o prodeji podniku by ovšem bylo možné tolerovat, pokud by žalovaná učinila zjištění svědčící o faktických pracovních poměrech daných osob, avšak k tomu nedošlo. Žalovaná se totiž soustředila jen na jednu stránku pracovního poměru, a to odměňování, když konstatovala, že žalobkyně 35 zaměstnancům předávala výplatní lístky, platila jim vyúčtované mzdy, odváděla za ně pojistné a jejich příjmy zaúčtovala. Z tohoto zjištění následně dovodila, že uvedené osoby byly skutečnými zaměstnanci žalobkyně. Tuto argumentaci ostatně žalovaná zastává doposud, ačkoliv se žalobkyně snaží opakovaně vysvětlit, že k takovému jednání přistoupila, neboť zprvu pokládala smlouvu o prodeji podniku za platnou. Až posléze zjistila, že tato smlouva naopak trpí absolutní neplatností, že tudíž žádné povinnosti vůči 35 osobám neměla a že uvedené osoby pro ni nikdy fakticky nepracovaly. Žalovaná tyto námitky vůbec nevzala v potaz a neučinila žádná opatření za účelem zjištění, zda dané osoby pro žalobkyni vykonávaly v pracovní době osobně práci podle jejích pokynů, zda jim žalobkyně dávala pracovní pokyny, o jakou konkrétní práci se jednalo a na jakém místě měla být vykonávána. Závěr o fakticitě pracovních poměrů lze proto pokládat za předčasný, takže v tomto směru vyžaduje skutkový stav zásadní doplnění. Žalovaná nejprve postaví najisto platnost smlouvy o prodeji podniku a v případě závěru o její neplatnosti zjistí, zda sporných 35 osob skutečně pro žalobkyni vykonávalo práci podle jejích pokynů a zda tedy mezi žalobkyní a danými osobami byl takový vztah, který obsahově odpovídal pracovnímu poměru.

Obdobný závěr se podle soudu týká také předávání přehledů E. F. Žalovaná v žalobou napadeném rozhodnutí k tomu jen konstatovala, že částky uvedené v přehledech byly žalobkyní uhrazeny, a proto je zřejmé, že odpovídaly skutečnosti a žalobkyně o nich

neměla pochybnosti. Až ve vyjádření k žalobě žalovaná připustila nedostatek zmocnění E. F. a uvedla, k jakým úkonům byla tato osoba zmocněna a jaký to má podle jejího názoru vliv na posouzení věci. Nedostatky rozhodnutí správního orgánu však nelze v rámci soudního řízení správního zhojit. Žalovaná tak bude muset doplnit svá zjištění ve vztahu k oprávnění E. F. a v případě závěru o nedostatku plné moci zhodnotit, jakou povahu tento nedostatek má, a to i vzhledem k tomu, že příslušné platby byly bezhotovostně uhrazeny.

V závěru odůvodnění rozsudku soud zopakoval, že skutkový stav zjištěný žalovanou vyžaduje zásadní doplnění. Je totiž třeba objasnit, zda přehledy předané za žalobkyni E. F. je možné považovat za přehledy předané žalobkyní. V případě, že tomu tak není, bude třeba zhodnotit, jak se má nahlížet na žalobkyní, prostřednictvím jejího jednatele, uhrazené platby, které odpovídaly částkám uvedeným v přehledech. Jinými slovy řečeno bude třeba v takovém případě posoudit, zda vyhotovení přehledů osobou neoprávněnou jednat za žalobkyni má vliv na platby provedené na základě příkazu osoby oprávněné k takovému jednání. Dále je třeba posoudit otázku platnosti smlouvy o prodeji podniku a v případě závěru o její neplatnosti také fakticitu pracovních poměrů 35 příslušných osob. Tato otázka může být objasněna kupříkladu výpověďmi uvedených osob, znaleckým posudkem Ing. Rašína zmíněného v žalobním řízení či znaleckým posudkem obstaraným samotným správním orgánem.

S ohledem na tyto skutečnosti soud rozhodnutí o odvolání i prvoinstanční rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) a § 78 odst. 3 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná (dále též „stěžovatelka“) v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. V ní namítla, že v případech, kdy ze strany organizace nebo malé organizace nebyly v zákonem stanovených lhůtách podány žádné přehledy, bylo jí možné stanovit pravděpodobnou výši pojistného, včetně penále. V daném případě však takový postup nebyl namístě, neboť přehledy byly podány a právní úprava umožňovala nedostatky v podáních zaměstnavatelů zjistit a napravit cestou kontrolního zjištění. Dále byly provedeny kontroly v roce 2006 a 2009, které byly zaměřeny na ověření správnosti předložených přehledů, avšak při nich nebyl zjištěn žádný rozdíl v údajích uvedených na přehledech a mzdových listech, rekapitulacích mezd a dalších předložených dokladech. Proto nevznikly žádné pochybnosti o správnosti údajů uvedených na přehledech a o jejich souladu se skutkovým stavem.

Dále stěžovatelka namítla, že žalobkyně všem 35 zaměstnancům v období červen až srpen 2005 zúčtovala příjmy v souvislosti s výkonem zaměstnání a v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění. Jednalo se přitom o dobu, kdy bylo neplatnou smlouvou o prodeji podniku založeno její oprávnění podnik úpadce ovládat a řídit. V dohodě o narovnání uzavřené dne 19. 12. 2007 mezi správcem konkursní podstaty úpadce VITKA Brněnec a.s. a žalobkyní, společností RANDA s.r.o., společností ANIDOR s.r.o. a Ing. Michalem Skřivánkem se v bodu 3.9 uvádí, že smluvní strany do budoucna nebudou vůči sobě vznášet jakékoliv nároky zakládající se na výplatě mzdových nároků zaměstnancům, kteří působili u úpadce, u žalobkyně, případně u společnosti

ANIDOR s.r.o. Souhlas s narovnáním provedeným touto dohodou vyslovil Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 21. 11. 2007, č. j. 43 K 21/2004 - 6477. Žalobkyně tedy vystupovala jako zaměstnavatel 35 zaměstnanců, z jejichž zúčtovaných příjmů odváděla pojistné a plnila vůči okresní správě sociálního zabezpečení všechny povinností s tím spojené. Proto nelze souhlasit se závěrem soudu, že správní orgány mají nejprve najisto postavit platnost smlouvy o prodeji podniku a pokud učiní závěr o její neplatnosti, mají zjistit, zda mezi žalobkyní a danými osobami existoval takový vztah, který obsahově odpovídal pracovnímu poměru. Současně je zcela nepřiléhavé zpochybňovat dohodu o narovnání schválenou soudem. Navíc při kontrolách pojistného provedených v letech 2006 a 2009 byly zkoumány mzdové listy za rok 2005, na nichž byla vykázána i odpracovaná doba dotyčných 35 zaměstnanců. Skutečnost, že žalobkyně považovala osoby, o které se vede spor, za své zaměstnance, potvrzuje i jí vyhotovené sdělení ze dne 2. 6. 2005, v němž se uvádí, že došlo ke změně zaměstnavatele a že všechna práva a povinnosti sjednaná ve stávající pracovní smlouvě uzavřené se společnosti VITKA Brněnec a.s. předcházejí na žalobkyni. Totéž dokládá i dopis ze dne 20. 6. 2005, kterým žalobkyně jako zaměstnavatelka sdělila zaměstnankyni J. V., že s ní rozvazuje pracovní poměr výpovědí. Z těchto dokumentů tedy vyplývá, že žalobkyně vystupovala vůči těmto osobám z pozice jejich zaměstnavatele. Podle stěžovatelky byl tedy v dané věci dostatečně zjištěn skutkový stav, o němž nejsou žádné pochybnosti.

S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 30. 12. 2010, č. j. 52 Ad 11/2010 - 332, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že smlouvu o prodeji podniku je třeba považovat od počátku za absolutně neplatnou, neboť jí měl být na kupujícího převeden podnik jako integrační celek. V daném případě však byly z tohoto integračního celku vyňaty správcem konkursní podstaty zásoby, materiály, výrobky, zboží, nedokončená výroba a práva a povinnosti z leasingových smluv. Z obsahu smlouvy o prodeji podniku je tedy zřejmé, že jí nemělo dojít k převodu podniku, ale pouze k převodu části majetku úpadce VITKA Brněnec a.s. Navíc tato smlouva nebyla řádně schválena konkursním soudem, jak požaduje zákon. Jelikož smlouva o prodeji podniku byla neplatným právním úkonem, nemohla na ni přejít práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů vůči zaměstnancům prodávajícího. Otázkou neplatnosti smlouvy o prodeji podniku je tedy třeba se zabývat.

Dále žalobkyně uvedla, že ze svých prostředků hradila odvody, neboť měla za to, že smlouva o prodeji podniku je platná. Teprve poté zjistila, že tato smlouva je absolutně neplatná a že tedy neměla vůči 35 sporným zaměstnancům žádné povinnosti. Proto není možné hovořit o vzniku její povinnosti odvádět pojistné ve smyslu § 8 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb. Odvádět pojistné by byla povinna pouze v případě, pokud by zde vznikl alespoň faktický pracovní poměr, nicméně ani k tomu nedošlo. Dotčené osoby totiž pro ni žádnou práci nevykonávaly a nedostávaly od ní žádné pracovní pokyny. Navíc v areálu VITKA Brněnec a.s., Brněnec č. p. 17, se fakticky žádná výrobní činnost v období od června do srpna 2005 nevykonávala, což bylo potvrzeno i znaleckým posudkem Ing. Milana Rašína ze dne 14. 4. 2009.

Podle dalšího tvrzení žalobkyně bylo v dohodě o narovnání stvrzeno všemi účastníky, že pracovněprávní vztahy zaměstnanců úpadce smlouvou o prodeji podniku na ni nepřešly, což potvrdil i konkursní soud, který dohodu o narovnání schválil. V jejím čl. 3.9 je navíc uvedeno, že závazek k úhradě mzdových nároků má být závazkem VITKA Brněnec a.s., tedy závazkem konkursní podstaty. Při vypořádání vztahů s konkursní podstatou se účastníci dohodli, že vůči sobě nebudou vznášet další nároky. To však neznamená, že by se vzdala nějakých nároků vůči subjektům, kteří nebyli účastníky dohody o narovnání nebo nároků vyplývajících z právních předpisů, jako kupříkladu na vrácení nesprávně odvedených plateb na pojistné.

Konečně již v průběhu správního řízení žalobkyně podle svého tvrzení upozorňovala na to, že přehledy nebyly sestaveny správně a že nebyly schváleny osobou oprávněnou za ni jednat. Žalovaná proto měla oprávnění E. F. prověřit a nikoli bez dalšího vycházet z oprávněnosti jejího jednání a dovodit, že částky uvedené v přehledech odpovídají skutečnosti, neboť byly uhrazeny z účtu žadatele o vrácení přeplatku na pojistném. Přehledy navíc byly vypracovány osobou, která nebyla oprávněna za ni v rozhodném období jednat, a tudíž je nelze považovat za relevantní podklady. Žalovaná proto měla prověřit, zda osoba, která uvedené přehledy předávala okresní správě sociálního zabezpečení, skutečně disponovala oprávněním tyto úkony činit. Pokud tedy žalovaná ve svém rozhodnutí vycházela jen z předpokladu oprávněnosti jednání uvedené osoby, aniž tuto skutečnost náležitě prověřila, došlo k porušení principů správního řízení. Argumentací žalované použitou až v žalobním řízení a v kasační stížnosti přitom nelze zhojit nedostatky správního rozhodnutí.

S ohledem na tyto skutečnosti žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhla její zamítnutí.

Z obsahu soudního spisu vyplývá, že krajský soud v přípise ze dne 11. 10. 2010, č. j. 52 Ad 11/2010 - 94, vyzval žalobkyni, aby doplnila repliku k vyjádření žalované a podrobně se vyjádřila k tvrzení žalované, že dotyčným 35 osobám v inkriminovaném období byla mzda nejen zaúčtována, ale rovněž jim byla z účtu žalobkyně zaplacena, což vyplývá z vyúčtování mzdy a výpisu z účtů zaměstnanců. Dále měla žalobkyně uvést, zda toto tvrzení odpovídá skutečnosti, přičemž v kladném případě byla povinna objasnit, z jakého důvodu tak činila a proč osobám, které pro ni nikdy fakticky nepracovaly, předávala výplatní lístky a vyplácela částky na nich uvedené.

K této výzvě předložila žalobkyně doplnění repliky ze dne 18. 10. 2010, ve kterém uvedla, že v Brněnci nic nevyráběla, což lze doložit znaleckým posudkem Ing. Milana Rašína č. 6/126/2009 ze dne 14. 4. 2009. Dotyčné osoby tak byly nepotřebnými zaměstnanci VITKA Brněnec a.s., kteří pro ni v inkriminované době nepracovali a jejichž pracovní poměry měly končit. Dále byly k její tíži protiprávně vyplaceny náhrady za dovolené, na které vznikly nároky dotyčným osobám před 1. 6. 2005. Otázkou též zůstává, zda vypočtená výše mezd jednotlivých osob odpovídala pracovním smlouvám. E. F. se totiž podle pozdějších zjištění neřídila zákonem o konkursu a vyrovnání, vytvářela ničemu neodpovídající dokumenty a vyplácela zaměstancům více, než činily nároky z jejich pracovních smluv, kvůli čemuž bylo na ni podáno trestní oznámení. Navíc uvedené osoby nahlásila okresní správě sociálního zabezpečení již od počátku roku 2005 a některé z nich

vedla až do konce tohoto roku. Žalovaná by proto podle žalobkyně měla předložit veškerá roční hlášení za rozhodné období zaslaná E. F. a originály jí předložených pověření, jakož i sdělit, jaký elektronický přístup E. F. užívala.

Toto doplnění repliky zaslal krajský soud přípisem ze dne 26. 10. 2010, č. j. 52 Ad 11/2010 - 103, žalované s tím, aby se vyjádřila k tvrzení žalobkyně, že uvedené osoby pro ni v rozhodné době nepracovaly a tedy jejich faktický pracovní poměr k ní nevznikl.

K tomu žalovaná ve vyjádření ze dne 2. 11. 2010 poukázala na účelovost tvrzení žalobkyně, neboť je nepravděpodobné, že by tato zaúčtovala a vyplácela mzdu v případě, že by pro ni zaměstnanci nevykonávali žádnou práci. Navíc ve mzdových listech byl u jednotlivých zaměstnanců vykázán údaj o odpracovaných hodinách v měsíci, a proto je zřejmé, že jim byla poskytována odměna za vykonanou práci. O vystupování žalobkyně k dotyčným osobám jako ke svým zaměstnancům pak svědčí i jí vyhotovené sdělení pro J. H. ze dne 2. 6. 2005, v němž se uvádí, že došlo ke změně zaměstnavatele a že všechna práva a povinnosti sjednané ve stávající pracovní smlouvě přecházejí na žalobkyni. Stejnou skutečnost dosvědčuje i dopis ze dne 20. 6. 2005, kterým žalobkyně sdělila J. V., že s ní rozvazuje pracovní poměr výpovědí. Obě tyto listiny byly součástí správního spisu. Dále žalovaná navrhla, aby tvrzení žalobkyně o nevyvíjení žádné práce dotčenými 35 osobami bylo prokázáno jejich svědeckými výpověďmi. K vyjádření ze dne 2. 11. 2010 připojila žalovaná i plnou moc ze dne 20. 5. 2005, oznámení o pověření k zajištění všech úkonů souvisejících s přihlašováním a odhlašováním organizací, malých organizací a jejich zaměstnanců, hlášením změn a splnění jednorázové povinnosti ve smyslu čl. II zákona č. 424/2003 Sb. ze dne 20. 5. 2005 a ze dne 29. 7. 2005. Také tyto listiny již byly obsaženy ve správním spise a žalovaná jimi dokládala, že E. F. byla žalobkyní udělena plná moc k zajištění všech úkonů souvisejících s předkládáním evidenčních listů důchodového pojištění.

Následně krajský soud přípisem ze dne 8. 11. 2010, č. j. 52 Ad 11/2010 - 109, zaslal toto vyjádření žalobkyni a uložil jí předložení listin, jež by prokazovaly, že v inkriminovaném období nic nevyráběla a E. F. vyplácela zaměstnancům více, než činily jejich nároky z pracovních smluv. Konkrétně měla žalobkyně předložit znalecký posudek Ing. Milana Rašína č. 6/126/2009, ze dne 14. 4. 2009 a trestní oznámení podané na E. F., o nichž se zmínila v předchozím podání. Dále měla žalobkyně sdělit, která konkrétní osoba hradila částky odpovídající rozdílu mezi pojistným a vyplacenými dávkami vykázanými v přehledech za měsíce červen, červenec a srpen 2005. Toto své tvrzení měla žalobkyně doložit.

Na tuto výzvu reagovala žalobkyně přípisem ze dne 18. 11. 2010, k němuž na podporu svých tvrzení předložila znalecký posudek Ing. Milana Rašína ze dne 14. 4. 2009 a nepravomocný rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 42 Cm 99/2005. Z nich podle žalobkyně vyplývá, že v provozovně v Brněnci nic nevyrobila a tudíž pro ni nemohl nikdo žádnou práci vykonávat. Dále žalobkyně předložila zápis z jednání věřitelského výboru ze dne 24. 6. 2005, č. 05-2005, v němž se uvádí, že úpadce VITKA Brněnec a.s. prochází reorganizací, obnovuje dodavatelskoodběratelské vztahy a s tím souvisí i personální redukce. V dalším zápisu z jednání věřitelského výboru ze dne 15.

9. 2005, č. 06-2005, je zmínka o tom, že věřitelský výbor souhlasí s postupem správce konkursní podstaty ze dne 13. 9. 2005, kdy byl jednateli žalobkyně Ing. Michalu Skřivánkovi znemožněn přístup do prostor úpadce, čímž bylo zabráněno nezákonným manipulacím ze strany Ing. S. s majetkem opětovně zapsaným do konkursní podstaty. S odkazem na tuto listinu žalobkyně uvedla, že nemůže předložit požadované dokumenty vztahující se k účtování a výplatě pojistného. Konečně žalobkyně předložila protokol o kontrole pojistného č. 663/09, v němž se podle ní nesprávně uvádí, že zaměstnávala některé pracovníky pět měsíců před podpisem smlouvy o prodeji podniku. Dále z tohoto protokolu podle žalobkyně vyplývá, že někteří její pracovníci nebyli v systému okresní správy sociálního zabezpečení vedeni jako její zaměstnanci.

Krajský soud si rovněž opatřil adresy trvalého pobytu osob, za něž měla žalobkyně v v rozhodné době odvádět pojistné. Přípisem ze dne 12. 11. 2010, č. j. 52 Ad 11/2010 - 147, pak tyto osoby vyzval ke sdělení, zda v období od 1. 6. 2005 do 31. 8. 2005, případně v jeho části, byly zaměstnanci žalobkyně, zda pro tuto společnost skutečně vykonávaly práci a o jakou konkrétní práci, na jaké pracovní pozici a v jakém místě se jednalo. V případě zaměstnání pouze po část uvedeného období se měly tyto osoby zmínit, jakým způsobem a k jakému datu došlo k ukončení jejich pracovního poměru. Dále je soud vyzval, aby sdělily, zda za měsíce červen, červenec a srpen 2005, případně za část tohoto období, obdržely od žalobkyně mzdu. Konečně v případě obdržení mzdy bez faktické práce pro žalobkyni měly tyto osoby uvést důvod takového postupu.

K této výzvě uvedené osoby sdělily, že se staly zaměstnanci žalobkyně od 2. 6. 2005 na základě sdělení o změně zaměstnavatele, podle něhož dále všechna práva a povinnosti sjednané ve stávající pracovní smlouvě přešly na nový subjekt. K tomuto vyjádření řada vyzvaných osob připojila také kopii sdělení žalobkyně ze dne 2. 6. 2005. Dále tyto osoby sdělily, že pro žalobkyni pracovaly na různých pracovních pozicích, přičemž některé z nich výslovně uvedly, že tak činily v provozovně žalobkyně v Brněnci. Podstatná část vyzvaných osob dále soudu předložila sdělení ze dne 23. 6. 2005, v němž byla žalobkyní upozorněna na skončení pracovního poměru ke dni 30. 6. 2006. V tomto sdělení se uvádí, že správce konkurzní podstaty dne 24. 5. 2005 uzavřel s příslušnými zaměstnanci dohodu o změně pracovní smlouvy na dobu určitou do 30. 6. 2005 a po přechodu pracovněprávního vztahu na žalobkyni jejich pracovní poměr k tomuto dni končí, neboť je není možné z důvodu snižování počtu zaměstnanců dále zaměstnávat. Další část osob předložila písemnost ze dne 20. 6. 2005, kterou s nimi žalobkyně rozvázala pracovní poměr výpovědí z důvodu nadbytečnosti. Jedna ze soudem oslovených osob dodala dohodu o skončení pracovního poměru ke dni 30. 6. 2005, kterou uzavřela s žalobkyní dne 17. 6. 2005. Některé osoby soudu sdělily, že u žalobkyně pracovaly po celé období od 2. 6. 2005 do 31. 8. 2005. Všechny osoby pak na výzvu soudu potvrdily, že žalobkyně jim za odpracované měsíce vyplácela mzdu řádně a včas.

V řízení o žalobě tedy krajský soud vyvinul poměrně značnou iniciativu za účelem zjištění, zda v rozhodném období od 2. 6. 2005 do 31. 8. 2005 vznikl mezi žalobkyní a dotyčnými zaměstnanci faktický pracovní poměr. Ten by totiž vedl k závěru o povinnosti žalobkyně platit v uvedeném období pojistné za sebe i za tyto zaměstnance, a to bez ohledu na to, zda smlouva o prodeji podniku uzavřená dne 2. 6. 2005 mezi správcem konkursní podstaty VITKA Brněnec a.s. a žalobkyní byla platná či nikoliv. Poplatníky pojistného

totiž podle § 3 odst. 1 písm. a), c) bodu 1 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném v rozhodném období, nebyli pouze organizace a jejich zaměstnanci v pracovním poměru, nýbrž i organizace a osoby činné v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik. Krajský soud si přitom od účastníků řízení i samostatně obstaral celou řadu důkazů, které by mohly být považovány za dostatečně způsobilé k učinění závěru o existenci či neexistenci faktického pracovního poměru mezi žalobkyní a dotyčnými osobami. Krajský soud vyvíjel iniciativu a obstarával si důkazy i za účelem posouzení správnosti postupu E. F. při výplatě mezd dotyčným osobám a při účtování a výplatě pojistného.

Krajský soud uvedené důkazy neprovedl a místo toho podle § 76 odst. 1 písm. b) a § 78 odst. 3 s. ř. s. bez nařízení jednání rozhodnutí žalované i jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení s tím, že ta se v něm má zabývat fakticitou pracovních poměrů dotyčných osob k žalobkyni. Takto mohl soud v řízení o žalobě postupovat, neboť podle § 52 odst. 1 s. ř. s. mu přísluší rozhodovat, které z navržených důkazů provede. Navíc znění § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. mu umožňuje žalobou napadené rozhodnutí zrušit bez jednání rozsudkem proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění. Nicméně právo soudu posoudit a rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli jej nezbavuje povinnosti odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, č. 618/2005 Sb. NSS, a ze dne 1. 4. 2008, č. j. 9 Azs 15/2008-108, www.nssoud.cz). Při posuzování otázky, jak by měl postupovat krajský soud při nevyhovění návrhu na provedení dokazování, je nutno poukázat též na nález Ústavního soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94, publikovaný pod č. 10/1995 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu. V něm tento soud uvedl následující. *„Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu) vyplývajícímu z Listiny základních práv a svobod (čl. 36 odst. 1) nutno rozuměti tak, že ve spojení s obecným procesním předpisem v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi možnost vyjádřit se nejen k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a k věci samé, ale také označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také - pokud jim nevyhoví - ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval, a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal (§ 153 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.); jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny základních práv a svobod, a v důsledku toho též i v rozporu s čl. 95 odst.1 úst. zákona č. 1/1993 Sb. ČR.“*

V dané věci měl tedy krajský soud podrobně objasnit, proč neprovedl jako důkazy ty listiny, které si v žalobním řízení na návrh jeho účastníků či samostatně obstaral za účelem objasnění fakticity pracovních poměrů dotčených osob k žalobkyni a které již nebyly provedeny ve správním řízení. Proto měl vysvětlit, proč k náležitému posouzení

této problematiky nepostačují důkazy opatřené v soudním řízení správním, proč je tedy v tomto směru ještě zapotřebí provádět rozsáhlé nebo zásadní doplnění skutkového stavu správním orgánem a na jaké konkrétní aspekty sporné otázky by mělo být další dokazování před správním orgánem zaměřeno. Takto měl krajský soud postupovat obzvláště za situace, kdy důkazy opatřené v žalobním řízení, především vyjádření osob, za něž žalobkyně odváděla v rozhodném období pojistné, by mohly být považovány za dostatečné pro učinění závěru o existenci faktického pracovního poměru mezi žalobkyní a dotyčnými osobami.

Uvedeným způsobem však krajský soud nepostupoval, v důsledku čehož je nutné považovat napadený rozsudek za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Tím byl naplněn důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. K této vadě byl přitom Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 3 s. ř. s. povinen přihlédnout z úřední povinnosti, i když nebyla v kasační stížnosti výslovně namítnuta.

Na tomto závěru nemůže nic změnit ani to, že krajský soud ve zrušovacím rozsudku zavázal žalovanou také k posouzení otázky platnosti smlouvy o prodeji podniku. Povinnost žalobkyně platit pojistné by totiž byla v dané věci dána i při existenci faktického pracovního poměru s dotyčnými osobami, jak připustil i samotný krajský soud v napadeném rozsudku. Proto v případě prokázání vzniku faktického pracovněprávního vztahu mezi žalobkyní a dotyčnými osobami v řízení o žalobě by platnost smlouvy o prodeji podniku nemusela být dále posuzována. V takovém případě by nemusela být zkoumána ani problematika předávání přehledů E. F., k čemuž krajský soud ve zrušujícím rozsudku taktéž zavázal žalovanou. Vznik povinnosti platit pojistné se totiž neodvíjí od podání přehledu oprávněnou osobou, nýbrž od existence pracovního poměru nebo poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik, jak již bylo zmíněno v předchozí části tohoto rozsudku.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán právním názorem, který Nejvyšší správní soud vyslovil v tomto zrušovacím rozhodnutí. V novém rozhodnutí krajský soud podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu